

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana

T: 01 369 59 00
F: 01 369 59 01
E: gp.mk@gov.si
www.mk.gov.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
Urad Vlade RS za komuniciranje

Gregorčičeva 25
1000 Ljubljana

E: gp.ukom@gov.si

Številka: 6151-4/2018/43
Datum: 29. 3. 2018

Zadeva: Predlagam.vladi.si predlog 9000-71: Kazni za novinarje in TV hiše – odgovor Ministrstva za kulturo

Zveza: Vaša št. 092-71/2018/1

Spoštovani,

v obravnavo ste nam poslali predlog, posredovan prek spletnega orodja predlagam.vladi.si., v zvezi uvedbo denarnih kazni za novinarje, ki lažejo, neupravičeno cenzurirajo in zaporne kazni za odgovorne urednike.

Ministrstvo za kulturo v zvezi z zadevnim predlogom odgovarja, da se pri predlagani ureditvi postavlja resen oz. utemeljen dvom o njegovi skladnosti z Ustavo, zlasti njenim 39. členom, ki zagotavlja svobodo izražanja misli, govora in javnega nastopanja, tiska in drugih oblik javnega obveščanja in izražanja.

Dejavnost medijev (pravice in obveznosti izdajateljev) ureja Zakon o medijih (ZMed), ki v 6. členu določa, da dejavnost medijev v Republiki Sloveniji temelji na svobodi izražanja, nedotakljivosti in varstvu človekove osebnosti in dostojanstva, na svobodnem pretoku informacij in odprtosti medijev za različna mnenja, prepričanja in za raznolike vsebine, na avtonomnosti urednikov, novinarjev in drugih avtorjev pri ustvarjanju programskih vsebin v skladu s programskimi zasnovami in profesionalnimi kodeksi, ter na osebni odgovornosti novinarjev oziroma drugih avtorjev prispevkov in urednikov za posledice njihovega dela.

ZMed nadalje določa, da so uredništvo, uredniki, novinarji in avtorji drugih prispevkov v okviru programske zasnove in v skladu s temeljnim pravnim aktom izdajatelja pri svojem delu neodvisni in samostojni. Skladno z določili ZMed je novinar oseba, ki se ukvarja z zbiranjem, obdelavo, oblikovanjem ali razvrščanjem informacij za objavo prek medijev in je zaposlena pri izdajatelju, ali pa samostojno kot poklic opravlja novinarsko dejavnost (samostojni novinar). Novinar je pri svojem delu vezan na spoštovanje poklicnega in etičnega kodeksa novinarjev¹, ki med drugim določa, da mora novinar pri svojem delu preverjati točnost informacij in se izogibati osebno žaljivemu predstavljanju podatkov in dejstev ter spoštovati pravico posameznika do zasebnosti.

¹ Kodeks novinarjev <http://novinar.com/drustvo/o-nas/dokumenti/kodeks/>

ZMed v 26. členu določa, da ima vsakdo pravico od odgovornega urednika zahtevati, da brezplačno objavi njegov popravek objavljenega obvestila, s katerim sta bila prizadeta njegova pravica ali interes.

Glede na navedeno menimo, da je obstoječa ureditev primerna in v skladu s konceptom svobode izražanja, kot ga razume tudi Evropska konvencije o človekovih pravicah (EKČP), ki v prvem odstavku 10. člena pravi, da ima vsakdo pravico do svobodnega izražanja in da ta pravica obsega svobodo mišljenja ter sprejemanja in sporočanja obvestil in idej brez vmešavanja javne oblasti, ne glede na meje. V drugem odstavku istega člena pa EKČP določa, da svoboda izražanja ni absolutna, temveč vključuje tudi dolžnosti in odgovornosti in je zato lahko podvržena obličnostim pogojem, omejitvam ali kaznim, ki jih določa zakon in ki so nujne v demokratični družbi zaradi varnosti države, njene ozemeljske celovitosti, zaradi javne varnosti, preprečevanja neredov ali zločinov, za zavarovanje zdravja ali morale, za zavarovanje ugleda ali pravic drugih ljudi, za preprečitev razkritja zaupnih informacij ali za varovanje avtoritete in nepristranskosti sodstva.

Ne glede na navedeno pa poudarjamo, da so človekove pravice in temeljne svoboščine omejene samo s pravicami drugih in v primerih, ki jih določa Ustava (tretji odstavek 15. člena Ustave). Kar pomeni, da morata novinar in urednik ter drugi medijski delavci pri svojem delu (objave v medijih) spoštovati ustavne pravice drugih, kot sta na primer pravica do časti in dobrega imena ter pravica do zasebnosti. Dobro ime in čast posameznika sta posebej skrbno varovani dobrini, saj Kazenski zakonik (KZ-1) v 18. poglavju »Kazniva dejanja zoper čast in dobro ime«, za dejanja storjena prek medijev in v javnosti (tisk, radio, televizija, druga sredstva javnega obveščanja), določa strožje kazni kot za dejanja, ki so storjena na »nejaven« način. Kot primer navajamo 158. člen KZ-1 (obrekovanje), ki v prvem stavku določa, da: »Kdor koga razžali, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do treh mesecev«.« V drugem odstavku istega člena pa je določeno naslednje: »Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno s tiskom, po radiu, televiziji ali z drugim sredstvom javnega obveščanja ali na javnem shodu, se storilec kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do šestih mesecev«.«

Ministrstvo za kulturo ugotavlja, da je obstoječa ustavno-pravna ureditev področja svobode izražanja v Republiki Sloveniji ustrezno urejena ter usklajena z mednarodnim pravom, zato predlagana ureditev ni primerna za nadaljnjo obravnavo.

S spoštovanjem,

Pripravil:
Skender Adem
sekretar

Tamara Vonta
generalna direktorica

Poslati – elektronsko:
- naslovníku